

دانشجویی دانشگاه شهید بهشتی با حضور رجب گلدوست جویباری و لمیا رستمی تبریزی، از اعضای هیئت علمی دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی و جمعی از دانشجویان در سالن آزادگان دانشکده حقوق این دانشگاه برگزار شد.

رجب گلدوست در ابتدای نشست به اهمیت روان‌شناسی جنایی پرداخت و گفت: ما قبل از انقلاب در مقطع لیسانس، دو واحد درس به نام روان‌شناسی جنایی داشتیم. حدود ۴۰ الی ۵۰ سال پیش، من دیگر از لحاظ تئوریک و کلاسیک خیلی با روان‌شناسی جنایی کاری نداشتم، مگر در دستگاه قضائی، زمانی که در سمت‌های دادیار، بازپرس و دادستان بودم، نقش کاربردی روان‌شناسی را در رسیدگی به پرونده‌های کیفری به‌وضوح احساس کردم. به‌ویژه برای قاضی دادگاه کیفری که رای به محکومیت و تعیین مجازات برای متهم می‌دهد. مدت کوتاهی قبل از اعزام به فرانسه برای مقطع دکترا، دادرس دادگاه نظامی اهواز بودم. به صورت عملی کار روان‌شناسی را آنجا اجرا کردم. در جرائم تعزیری دست قاضی برای صدور حکم نیاز است. می‌تواند تبدیل مجازات کند، تعلیق یا تخفیف بدهد. من از شخص محکوم که اکثرا سرباز بودم، سؤال می‌کردم که من چهار نوع مجازات می‌توانم در مقابل غیبت شما بدهم، شما کدام را انتخاب می‌کنید؟ زندان، اضافه خدمت، جزای نقدی یا شلاق؟ من روان‌شناسی را این‌گونه از خود منتهم شروع کردم. به فرض سربازی می‌گفت جزای مالی ندهید، من پدر و مادرم مریض هستند و تا قبل از خدمت مخارج آنها را من می‌دام. اکنون که سرباز هستم، به‌سختی کار می‌کنم و خرج پدر و مادرم را می‌دهم. شما هر جزای نقدی که بدهید، توان پرداخت آن را ندارم و در نهایت باید به زندان بروم. همه با اضافه خدمت مخالف بودند. برای سرباز یک روز اضافه خدمت معادل یک سال محسوب می‌شود و سخت است. قضات معمولاً این کار را نمی‌کنند. من مدتی کوتاه در این سمت بودم و حکم صادر می‌کردم و اجرا می‌شد. با خود گفتم این کار را انجام بدهم و بینم محکومان و مرتکبان جرم چه مجازاتی برای‌شان آسان‌تر است و خیلی به آنها فشار نمی‌آید. هدف از مجازات‌ات اصلاح، بازپروری و بازآرندگی است. قرار نیست ما از مجرم انتقام بگیریم. این قاضی پیشین دادگستری گفت: به طور مثال، در زمان جنگ در اهواز برای سربازی که ۱۰ روز فرار از خدمت داشت و این عمل جرم بود، جزای نقدی یا ۱۰ ضربه شلاق یا چند روز حبس حکم می‌دام و این‌گونه مجازات می‌کردم. همین جرم را قاضی دادگاه نظامی ما در تبریز که منطقه جنگی هم نبود، حکم سه سال حبس صادر می‌کرد. کل خدمت سربازی دو سال است، او برای یک غیبت ۱۰روزه سه سال حبس داده بود. این البته این شخص تعلیق شد.

چرا؟ چون روان‌شناسی، تیپ‌شناسی و شخصیت‌شناسی مجرم را بلد نبود. برای یک غیبت ۱۰روزه سربازی که با مشکلاتی مواجه بود، حکم سه سال حبس صادر نمی‌کنند. در ادامه افزود: در قانون اگر بخواهیم کاربرد روان‌شناسی را بررسی کنیم، دو ماده در قانون مجازات در این زمینه بیشتر نداریم؛ مواد ۱۴۹ و ۱۵۰ قانون مجازات اسلامی در قسمت ماهوی، این دو ماده می‌گوید در چه زمانی اگر شخص مرتکب جرم شود و دچار اختلالات روحی و روانی بشود، از مسئولیت کیفری و مجازات معاف است. و در چه زمانی می‌تواند از کیفیات مخفقه استفاده کند. ماده ۱۴۹ ناظر بر جنون دائمی متهم (کاملاً مجنون و قدرت تشخیص و اراده ندارد) است. چنین شخصی از مجازات کیفری معاف است. ماده ۱۵۰ آن‌چنان شفاف و گویا نیست. در کل آن درجه‌ای از روان‌پریشی‌ها و اختلالات روانی را پیش‌بینی کرده است که چنانچه در حین ارتکاب جرم یا پس از ارتکاب جرم، شخص متهم یا مرتکب جرم دچار جنون یا اختلالات روانی بوده، چطور می‌توان آن را مجازات یا درمان کرد. گلدوست گفت: قانون‌گذار در یک قسمت به طور غیرمستقیم به جنبه‌های روانی مرتکب جرم اشاره کرده است. در ماده ۲۰۲ آیین دادرسی کیفری که در این ماده آمده است، «در جرائمی که مجازات قانونی آن سلب حیات، قطع عضو، حبس ابد یا تعزیر درجه چهار به بالاتر است و همچنین در جنایات عمدی علیه تمامیت جسمانی که میزان دیه آنها نلث دیه کامل مجنی‌علیه یا بیش از آن است، بازپرس محکم است در حین انجام تحقیقات، دستور تشکیل پرونده شخصیت متهم به واحد مددکاری اجتماعی صادر کند. این پرونده که به‌صورت مجزا از پرونده عمل مجرمانه تشکیل می‌شود، حاوی مطالب زیر است: الف- گزارش مددکار اجتماعی درباره وضع مادی، خانوادگی و اجتماعی متهم، ب- گزارش پزشکی و روان‌پزشکی.»

بند طبق الف ماده ۲۰۳، وضعیت اخلاقی، اجتماعی و خانوادگی متهم را باید مددکار اجتماعی به‌عنوان بخشی از پرونده شخصیت متهم به صورت مکتوب، جدا از پرونده کیفری داشته باشد. طبق بند ب متهم باید از لحاظ جسمی و روحی چک‌آپ بشود. بخش دوم پرونده شخصیت، ناظر بر وضعیت پزشکی و روان‌پزشکی متهم است. یک نوع قانون نوشته شده است که انگار ما در تمام دادسراها مددکار اجتماعی داریم. در کدام دادسرا مددکار اجتماعی وجود دارد؟ در همین تهران، دادرسی که این مددکار اجتماعی دارد، به من نشان بدهید. بنابراین در قانون آیین دادرسی کیفری و قانون مجازات، توجه قانون‌گذار در این حد به جنبه‌های روانی مرتکب جرم ارتکاب جرم است. اینکه چقدر در تعیین مجازات مؤثر است یا خیر. این بحث دیگری است که در نشست دیگری بررسی خواهیم کرد. در ادامه این نشست، لمیا رستمی تبریزی، عضو هیئت علمی دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی، گفت: روان‌شناسی جنایی به‌عنوان یک علم مستقل، دارای بخش‌ها، مطالب و موضوعات متعدد است و از موضوعات میان‌رشته‌ای محسوب می‌شود. دانشجویان آن را در مناطق مختلف می‌آموزند. در رشته‌هایی مثل روان‌شناسی و جامعه‌شناسی کیفری و حتی رشته جرم‌شناسی، متأسفانه بسیار کم به این علم پرداخته شده است. تعداد واحدهایی که در دانشکده حقوق درباره جرم‌شناسی تدریس می‌شود، بسیار کم است. رستمی گفت: همان‌طور که دکتر گلدوست اشاره کردند، متأسفانه ما هنوز در حوزه قانون‌گذاری جزای‌مان درباره روان‌شناسی جنایی، بیشتر از دو الی سه ماده قانونی نداریم. ما باید فراتر از این، درجات مختلف درک و فهمی را به یک مجرم درباره عمل مجرمانه دارد، مورد بررسی و تحقیق قرار بدهیم، او درباره پیشرفت و کسترده‌گی مطالب روان‌شناسی جنایی بیان کرد: روان‌شناسی جنایی باید در ابعاد مختلف بررسی شود. از زمان ارتکاب جرم تا کشف و ثبت جرم از طرف پلیس، تحقیقات مقدماتی، روند تشکیل پرونده و ارجاع به دادگاه تا قضات و شهوود، همه این فرایندها باید مورد توجه و بررسی قرار بگیرد. در این روند ارتکاب جرم تا صدور حکم، مطالب بسیار متعددی در حوزه روان‌شناسی جنایی وجود دارد. به طور مثال، شهوودی که به دادگاه می‌آید، باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟ آیا مطالبی که بیان می‌کنند، حقیقت است یا خیر؟ و ما باید با توجه به آموزه‌های روان‌شناسی حقیقت‌داشتن یا حقیقت‌نداشتن مطالب را تشخیص بدهیم. یا جرمی است که در زندان راه می‌دهد، خردکنی‌ها، تعدی‌ها، مصرف و قاچاق مواد مخدر، ضرب‌وشت‌هایی که بین زندانی‌ها رخ می‌دهد، همه مسائل در جوامع ما دارای ابعاد مختلفی است که می‌توان از یافته‌های روان‌شناسی جنایی در این موارد استفاده کرد. این ویلست دادگستری افزود: آقای گلدوست تجربه‌های زیادی در این زمینه‌ها دارد. ما می‌توانیم مواردی از تجربه‌های خودش را برای ما بیان کند که واقعا می‌شد با استفاده و بهره‌گیری از یافته‌های روان‌شناسی جنایی، پرونده را یک نوع دیگر مطرح و بررسی کرد و دیگر این‌همه زندانی در زندان نداشتیم. ما می‌توانیم با استفاده از نقشی که زه‌بده‌در ارتکاب جرم دارد و مواردی که متناسب با شخصیت مجرم است، او را تحت آموزه‌های روان‌شناسی قرار دهیم تا از این طریق بتوانیم درباره جرم‌ان در جامعه واکنش بهتری نشان بدهیم. این موضوعات مسائلی مرتبط با نظام عدالت کیفری و عاملان و مجریانی است که بسیار متعدند و همه اینها می‌تواند از یافته‌های روان‌شناسی جنایی در عملکرد و تصمیم‌گیری‌های خودشان بهره بگیرند و وضعیت بهتری را در حوزه نظام عدالت کیفری برای شهروندان کشور رقم بزنند.

<div><div> </div></div>	یکشنبه ۲۷ آبان ۱۴۰۳	<div><div> </div></div>
<p>www.sarghdaily.com</p>	سال بیست‌ویکم • شماره ۴۹۷۷	<p></p>
<div><div> </div></div>	۵۳ <div>ادامه‌از صفحه ۷</div>	<div><div> </div></div>

✚ یعنی جزء پیش‌شرط‌های دکتر روحانی بود؟
خیر، اما ایشان دنبال فردی بودند که بتواند جامعه هنری و فرهنگی کشور را که به نوعی از نظام فاصله‌گرفته بودند، جذب کند. از ابتدا با این ذهنیت رفیقیم که این مشکلات را حل کنیم. با سابقه گذشته که در وزارت ارشاد داشتم و با سه وزیر کار کرده بودم، مسائل وزارت ارشاد را دنبال می‌کردم. به تدریج سعی کردیم مشکلات دیگر بخش‌ها مثل حوزه کتاب را هم حل کنیم. در ابتدای کار در وزارتخانه قرار بود نمایشگاه کتاب در اردیبهشت برگزار شود. فهرستی برای من آوردند که حدود ۶۰ ناشر از شرکت در نمایشگاه منع شده بودند. وزارت اطلاعات در دوره احمدی‌نژاد ناشران برجسته‌ای مثل «نشر چشمه» را از شرکت در نمایشگاه محروم کرده بود و حتی به دنبال لغو مجوز آن بودند؛ با توجه به هماهنگی با وزارت اطلاعات به جز یک ناشر همه اجازه یافتند مشارکت کنند. کتاب‌های زیادی آماده چاپ بود که به دلایل واهی اجازه چاپ نداشتند؛ چند گروه برای بررسی کتاب در حوزه‌های تخصصی مختلف تشکیل شد و بسیاری از کتاب با اصلاحات مختصر مجوز گرفتند. برخی از ناشران مثل «نشر سراط» که متعلق به طرفداران دکتر سروش بود بسته شده بود که مجدداً شروع به فعالیت کرد. برخی از افراد به دلیل شخصیت خودشان چاپ کتاب‌هایشان ممنوع شده بود، مثل دکتر ابراهیم یزدی یا دکتر سروش و دکتر مهاجرانی. همه این موارد فیل‌فصل شد. نگاه ما به کتاب بر مبنای محتوای آن بود نه اینکه چه کسی آن را نوشته است. آقای مهاجرانی که خودش هم زمانی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی بوده و کتاب‌های فخری را تألیف کرده، بر چه اساسی نباید کتاب‌هایش چاپ شود؟ یا دکتر ابراهیم یزدی خاطراتی نوشته که به آنها مجوز چاپ داده شده بود و عموماً مجوز گرفتند. همه اینها نشان می‌دهد که فضای فرهنگی در این دوره باز شده است، فضایی که همه می‌توانند در آن تنفس کنند. نویسنده می‌تواند قلم بزند، هنرمند می‌تواند فیلم بسازد و هنرمندان سایر حوزه‌ها می‌توانند کار کنند.

✚ نحوه تعامل شما با صدا و سیما چگونه بود؟ مثلاً می‌دانم رئیس صدا و سیما در جلسات هیئت دولت شرکت می‌کنند…

رئیس صدا و سیما را به صورت غیررسمی دعوت می‌کردند و عضویت رسمی در کابینه ندارد. ولی دعوت می‌کردند که هم در جریان بحث‌ها و فعالیت‌های کابینه قرار بگیرد و هم اینکه ورزا بتوانند مسائلشان را به صدا و سیما منتقل کنند. جالب اینکه من در دولت دوازدهم به عنوان نماینده رئیس‌جمهور در «شورای نظارت» صدا و سیما حضور داشتم و آقای‌زهای هم به عنوان نماینده قوه قضائیه بودند و از مجلس هم یکی، دو نفر عضویت داشتند. ولی احساس کردم ما نمی‌توانیم هیچ نقشی در صداسویما داشته باشیم.

چرا؟

اولا در کابینه جایگاه مناسبی را برای نمایندگان سه قوه ندیده‌اند. هیئت نظارت کاملاً متفاوت از «شورای سرپرستی» در قانون اساسی اولیه است. «شورای سرپرستی» می‌توانست مصوبه داشته باشد و رئیس سازمان ملزم به اجرای آن بود. درمورد نظارت هم بحث بود که نظارت بعد از پخش برنامه‌ها باشد یا قبل از آن. نظارت قبل از پخش که مطلقاً وجود نداشت و بعد از پخش هم گاهی هیئت نظارت نظراتی می‌داد که در سازمان مسموع نبود. ظاهراً رئیس سازمان احساس می‌کرد چون منصوب رهبری است به دیگران نباید توجه کند.

✚ حتی توانستید وارد بحث چرایی پخش نشدن دعای «ربنا»ی آقای شجریان شوید؟
خیر. مسائل ساده‌تر از این هم حل نشد!

✚ یکی از چالش‌های بزرگ دولت شما بحث نمایش فیلم «رستاخیز» بود. شنیده بودم که آیت‌الله وحیدخراسانی به فیلم واکنش مثبتی نداشتند. دولت هم به دلیل اینکه ایشان از «برجام» حمایت کرده بود، از نظرات آیت‌الله درباره ارکان نشدن فیلم تبعیت کرد. آیا این روایت درستی بود؟
اولاً من جزء کسانی بودم که شخصاً به ساخت این فیلم کمک کردم. این فیلم هزینه بالایی داشت. زمانی که به عنوان سفیر در کویت بودم، با جمعی از افراد که تمکن مالی داشتند و از شیعیان علاقه‌مند بودند، صحبت کردم و در نهایت بیش از ۳۵ درصد هزینه فیلم را آنها تأمین کردند. قسمتی از هزینه‌ها را هم نماینده آیت‌الله‌العظمی سیستانی تأمین کردند. حدود ۳۵ درصد هم تهیه‌کننده پرداخت کرد. در اکران خصوصی که اولین‌بار در «سینما فرهنگ» به نمایش گذاشته شد، من در آنجا از زحمات کارگردان و عوامل سازنده فیلم تقدیر کردم.

✚ فیلم را بستید؟
بله. گفتم این بهترین فیلمی است که در زمینه تاریخ عاشورا ساخته شده است و خیلی علاقه‌مند به ارکان فیلم بودیم. قبل از ارکان عمومی برای بسیاری از شخصیت‌ها ارکان خصوصی شد. برخی از مراجع قم نسبت به نمایشش چهره حضرت ابوالفضل(س) ملاحظاتی داشتند. می‌دانید که تا به حال در هیچ فیلمی چهره انمه و پیامبر نشان داده نشدن. درباره حضرت ابوالفضل (س) هم ملاحظات برخی از مراجع این بود که بازیگری که می‌خواهد نقش حضرت ابوالفضل (س) را بازی کند هر که باشد نمی‌تواند تقدس آن حضرت را منعکس کند. پس درست نیست که تصویر ایشان پخش شود. البته همه دولت‌ها به ملاحظات مراجع توجه می‌کردند.

✚ با توجه به اینکه خودتان هم تحصیلات حوزوی دارید، می‌دانید شیعیان معتقدند که کلاً ۱۴ معصوم وجود دارد. استدلال برخی هم این است که حضرت زینب (س) و حضرت ابوالفضل(ع) با وجود میری‌بودن از خطا و خطئنه، یونند معصومان نیستند.
بله آنها جزء معصومان نیستند. البته ما مشکلی نداشتیم، فیلم را هم قبلاً دیده بودیم، اما در حوزه‌های علمیه این اختلاف وجود داشت و یکی، دو نفر از مراجع این اشکال را مطرح می‌کردند از جمله آیت‌الله وحیدخراسانی که حساسیت فوق‌العاده داشت. ما پیشنهاد دادیم صورت مبارک حضرت ابوالفضل(س) را بسطرنجی‌کنند اما کارگردان زیر بار نمی‌رفت. ما هم گفتیم به این صورت امکان پخش نیست. ایشان شکایت به رئیس‌جمهور برداشتیم. هم گفتند صورت ایشان را شطرنجی‌کنید، باز زیر بار نرفتند. به دفتر رهبری نامه نوشتند و آنجا هم جواب مشابهی

شدندند، چون نسبت به نظرات مراجع ملاحظاتی داشتند. **✚ در واقع مسئله جنبه فقهی داشت؟**
بله. تا پایان دوره‌ای که من در وزارت ارشاد بودم زیر بار نرفتمند که این کار را انجام دهند. به نظر هم به دلیل زیاده‌خواهی که داشتند، تمکین نکردند. بنابراین بعد از اینکه من از ارشاد کنار رفتم، شنیدم پول کلانی از وزارت ارشاد گرفته‌اند. **✚ از وزارت ارشاد شکایت کرده بودند؟**
حق شکایت نداشتند. چون وزارت ارشاد این حق را داشت که بگوید بخشی از فیلم برای ارکان باید اصلاح شود. **✚ پس بابت چه چیزی پول پرداخت شد؟**
گفتند ما بسیار هزینه کرده‌ایم و بابت آن خسارت گرفتند. به نظر من سرسختی تهیه‌کننده و کارگردان تاکنون باعث پخش‌نشدن فیلم شده است.

✚ زمانی که در ارشاد بودید احساس می‌کردید که خیلی تحت فشار هستید؟
البته. همه وزرا و مدیرانی که در ارشاد بوده‌اند تحت فشار جریان‌ات سنتی و هیئت‌های مذهبی بودند.

✚ به لحاظ شخصیتی چه راه‌گریزی داشتید؟
جواب منتقدان را می‌دیدم.

✚ یادم است عده‌ای علیه شما شکایت کردند که در مراسمی در قم با حضور برخی زنان اباحی‌گری شده و حتی شکوایه علیه شما به گوش پدیرتان هم رسید. داستان چه بود؟
در آن دوره یک عده که مخالف دولت بودند، شروع به جوسازی علیه دولت کردند و یکی از کارهای‌شان هم تغذیه فکری انمه جمع‌ه بود. گزارش‌های خلاف واقعی می‌فرستادند و آنها را علیه وزارت ارشاد تحریک می‌کردند. کمتر هفته‌ای بود که تعدادی انمه جمعه درباره وزارت ارشاد صحبت نکنند. گاهی هم جواب می‌دادم. در قم هم گروهی که یک برنامه گر و همخوانی اجرا می‌کردند، بعضی از همان عناصر مخالف دولت بین جمعیت رفته بودند. از خانم‌هایی که پوشش اسلامی مناسبی نداشتند، عکس گرفته بودند. به مجرد اینکه روسری خانمی کنار می‌رفته، فوراً عکس می‌گرفتند. مجموع این عکس‌ها را به آقایان مراجع و جامعه مدرسین قم نشان داده بودند که والاسلاما در قم که مرکز تشیع است، این اتفاق‌ها افتاده؛ درحالی‌که مجریان برنامه هیچ مشکلی نداشتند و زانانی با همین پوشش در سطح شهر قم روزانه رفت‌وآمد می‌کنند. این باعث تحریک آقایان شد که علیه وزارت ارشاد بیانیه‌ای صادر کردند و این کار را محکوم کردند. آیت‌الله یزدی، رئیس وقت جامعه مدرسین، علاوه بر اینکه بیانیه‌ای صادر کرد، در مصاحبه‌ای هم گفت مدیر کل وقت ارشاد استان قم، باید استعفا دهد و از قم برود؛ و در نهایت ایشان مجبور به استعفا شد. آیت‌الله یزدی در دوره‌ای که رئیس مجلس خبرگان بود، نامه تندی به من نوشته بود «که کار شما فقط شده موسیقی و کار دیگری ندارید. فردای قیامت جواب خدا را چه خواهید داد که مردم را منحرف می‌کنید؟». من هم جواب مفصلی دادم که کار ما فقط موسیقی نیست. در حوزه کتاب و در حوزه فیلم‌سازی هم کارهای فخری انجام شده و فیلم‌های خوبی ساخته شده. رازن‌های فرهنگی در خارج از کشور، وظیفه انتقال فرهنگ ایرانی-اسلامی در خارج را بر عهده دارند. سازمان حج و زیارت و اوقاف نیز جزء فعالیت‌های وزارت ارشاد است. این دو نامه را هم در فرصتی منتشر کردم.

✚ آن زمان که پدر متوجه شد، چه واکنشی نشان داد؟
ایشان اصولاً با رفتن من به وزارت ارشاد موافق نبودند و می‌گفتند من می‌دانم بسیاری از متدیبان علیه شما اقدام می‌کنند.

✚ نظرتان درباره شعر طنزی که آقای رضافرغ در مقابل هیئت دولت درباره پدرتان خواندند، چیست؟
خوب طنز جالبی بود.

✚ آقای جنتی این طنز را دیده‌اند؟
اطلاع ندارم.

✚ شما جوک‌هایی را که درباره ایشان گفته می‌شود، شنیده‌اید؟
بله. برای من هم می‌فرستند.

✚ واکنش‌تان چیست؟
واکنش خاصی ندارم. حتی برخی را به پدر هم می‌گویم.

✚ واکنش ایشان چیست؟
در برخی موارد ناراحت می‌شوند. ولی برخی را هم به‌عنوان طنز تلقی می‌کنند.

✚ در مصاحبه آقای رشیدپور با مرحوم شجونی ابن لطفیه‌ها مطرح شد. ظاهراً آقای جنتی ناراحت شده بودند.
اطلاع ندارم. البته آقای شجونی از شخصیت‌های مبارز قبل از انقلاب بودند و با آیت‌الله جنتی رفاقت داشتند.

✚ کلاً با همه این فشارها که متحمل شدید، در خلوت خود به چه چیزی پناه می‌بردید؟
کار خاصی نمی‌کنم. سعی می‌کنم از کنار آن عبور کنم. خیلی مسائل را جدی نمی‌گیرم که دچار استرس شوم.

✚ تا به حال عصبانیت پدر را دیده‌اید؟
بله. زیاد دیده‌ام (با لبخند).

✚ از شما هم عصبانیت شده‌اند؟
ممکن است گاهی عصبانی شده باشند.

✚ خروج شما از وزارت ارشاد چقدر مطابق خواسته خودتان یا مخالفان شما بود؟

مخالفان که قطعاً خوشحال شدند. البته بعد از من هم کسی نیامد که با تفکر من مخالف باشد. بعد از من دکتر صالحی‌امیری و سپس دکتر سیدعباس صالحی آمد که معاون فرهنگی وزارت ارشاد بود و من با هر دوی آنان دوست و همفکر هستم.

✚ خروج شما از ارشاد چه دلیلی داشت؟
فشارهایی بود که می‌آوردند و بوتلن‌سازی می‌کردند. انمه جمعه سخنرانی می‌کردند، البته اینها در من تأثیری نداشت. مهم این بود که احساس کردم مقام معظم ر رهبری از خدمتشی‌ای که دنبال می‌کنیم، ناراضی هستند و این ناراضی‌ها را هم به من و هم به آقای رئیس‌جمهور منتقل کرده بودند. به هر حال ایشان رهبر کشور و ولی‌فقیه ما هستند و اگر قرار باشد ایشان ناراضی باشند، چه دلیلی دارد که کارم را ادامه دهم، بنابراین بهترین کار این بود که استعفا دهم، چون نمی‌توانستم برخلاف دیدگاه ایشان عمل کنم.

✚ آیا در این مسیر، خط‌مشی شما مخالف دیدگاه آقای روحانی بود؟
خیر، اما ایشان دنبال فردی بودند که بتواند جامعه هنری و فرهنگی کشور را که به نوعی از نظام فاصله‌گرفته بودند، جذب کند. از ابتدا با این ذهنیت رفیقیم که این مشکلات را حل کنیم. با سابقه گذشته که در وزارت ارشاد داشتم و با سه وزیر کار کرده بودم، مسائل وزارت ارشاد را دنبال می‌کردم. به تدریج سعی کردیم مشکلات دیگر بخش‌ها مثل حوزه کتاب را هم حل کنیم. در ابتدای کار در وزارتخانه قرار بود نمایشگاه کتاب در اردیبهشت برگزار شود. فهرستی برای من آوردند که حدود ۶۰ ناشر از شرکت در نمایشگاه منع شده بودند. وزارت اطلاعات در دوره احمدی‌نژاد ناشران برجسته‌ای مثل «نشر چشمه» را از شرکت در نمایشگاه محروم کرده بود و حتی به دنبال لغو مجوز آن بودند؛ با توجه به هماهنگی با وزارت اطلاعات به جز یک ناشر همه اجازه یافتند مشارکت کنند. کتاب‌های زیادی آماده چاپ بود که به دلایل واهی اجازه چاپ نداشتند؛ چند گروه برای بررسی کتاب در حوزه‌های تخصصی مختلف تشکیل شد و بسیاری از کتاب با اصلاحات مختصر مجوز گرفتند. برخی از ناشران مثل «نشر سراط» که متعلق به طرفداران دکتر سروش بود بسته شده بود که مجدداً شروع به فعالیت کرد. برخی از افراد به دلیل شخصیت خودشان چاپ کتاب‌هایشان ممنوع شده بود، مثل دکتر ابراهیم یزدی یا دکتر سروش و دکتر مهاجرانی. همه این موارد فیل‌فصل شد. نگاه ما به کتاب بر مبنای محتوای آن بود نه اینکه چه کسی آن را نوشته است. آقای مهاجرانی که خودش هم زمانی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی بوده و کتاب‌های فخری را تألیف کرده، بر چه اساسی نباید کتاب‌هایش چاپ شود؟ یا دکتر ابراهیم یزدی خاطراتی نوشته که به آنها مجوز چاپ داده شده بود و عموماً مجوز گرفتند. همه اینها نشان می‌دهد که فضای فرهنگی در این دوره باز شده است، فضایی که همه می‌توانند در آن تنفس کنند. نویسنده می‌تواند قلم بزند، هنرمند می‌تواند فیلم بسازد و هنرمندان سایر حوزه‌ها می‌توانند کار کنند.

ما در طول چند دهه همکاری، دیدگاه‌های همدیگر را می‌دانستیم و من برخلاف آن عمل نمی‌کردم. **✚ بعد از استعفا چه کردید؟**
عضو شورای اطلاع‌رسانی دولت بودم. همکاری نزدیک با دکتر واعظی که رئیس دفتر رئیس‌جمهور بود، برای من منتهم بود و درعین‌حال می‌توانستم به رئیس‌جمهور کمک کنم. **✚ پس به طور کامل از دولت منفک نشدید؟**
خیر، تا آخر دولت دوازدهم در ریاست‌جمهوری بودم. **✚ در یک سال گذشته کشور دچار بحران شده بود. به‌عنوان کسی که همیشه شعارن دینی برای‌تان مهم بوده، ننگ‌اتان به مسئله حجاب اجباری چیست؟**

نگاه من روشن است و حتی در دوره‌ای که در وزارت ارشاد بودم، در جلسات شورای فرهنگی عمومی مطرح می‌کردم که روش ما در برخورد با پوشش اجباری خانم‌ها جواب نمی‌دهد. در اسلام هم چنین چیزی نداریم که حکومت دینی زنان را اجبار به پوشش کند یا مجازات‌هایی برای آنان در نظر بگیرد. در زمان پیامبر یا انمه این‌همه بحث‌ها به‌این‌صورت مطرح نبودند. علاوه بر اینکه مقصودی هم که آقایان دارند، حاصل نمی‌شود. آنها می‌خواهند اکثریت قاطع خانم‌ها در ایران پوشش اسلامی داشته باشندند که این اجبار نتیجه عکس دارد. عموماً ملاحظه کرده‌اید که زمانی که به خارج از کشور می‌رفتند، بسیاری از خانم‌ها در همان ابتدای پرواز روسری‌شان را برمی‌داشتند و موقع برگشتن هم خانم‌های ایرانی در فرودگاه روسری سر می‌کردند. وقتی به این کار باور نداشته باشند، هرچه فشار بیاورید، بی‌فایده است و نتایجش را هم تاکنون دیده‌ایم.

✚ راحل چیست؟

در طول ۴۰ سال گذشته اقداماتی انجام شده که بخش عظیمی از خانم‌های کشور را وادار به واکنش کرده است. کسانی که الان به حجاب بی‌اعتنا هستند، عده‌ای هستند که اعتقاد به حجاب ندارند. عده‌ای نیز در واکنش به حجاب اجباری این کار را می‌کنند.

✚ یعنی این واکنش‌ها، یک نوع کنش سیاسی است؟
بله، اگر از اول انقلاب اجبار نمی‌کردند، وضعیت این‌گونه نبود. ملاحظه کنید عده‌ای از بانوان جزء اقلیت‌های مذهبی هستند، مثل یهودی‌ها، زرتشتی‌ها و آرامنه که براساس باورهای مذهبی خودشان چنین حجابی را قبول ندارند. پس به چه دلیل آنها را الزام می‌کنند که حجاب اسلامی داشته باشند؟ یک عده از تبلیغات‌های خارجی هستند که همسران‌شان در ایران هستند و می‌خواهند راحت زندگی کنند. خیلی هم وادادگی ندارند. چرا آنها را وادار می‌کنند حجاب اسلامی را رعایت کنند؟ جمعی از شخصیت‌های خانم هستند که از ایران بازدید می‌کنند مثلاً وزیر خارجه یک کشور، در کشور خودش بی‌حجاب است و وقتی اینجا می‌آید، می‌گویند باید حجاب داشته باشد. وزیر خارجه آفریقا چندی قبل به ایران آمد، به من متولنان ما احترام گذاشت و پوشش نسبتاً مناسبی داشت. از اینجا که به ترفه رفت، عکس‌هایی که گرفته، کاملاً بی‌حجاب است. چرا حتی متولنان دیگر کشورها را اجبار می‌کنند به سلیقه ما لباس بپوشند. می‌رسیم به حجاب زنان مسلمان که نه اجباری در فقه اسلامی داریم و نه سیره پیامبر به گونه‌ای است. چرا حتی متولنان دیگر کشورها را اجبار می‌کنند به سلیقه ما لباس بپوشند. می‌رسیم به حجاب زنان مسلمان که نه اجباری در فقه اسلامی داریم و نه سیره پیامبر به گونه‌ای است که کادر بهداشت و درمان کشور در همه شرایط در خدمت‌گزارای جاتانه حاضر بودند. در دفاع مقدس همسایه آفریندند، در دفاع از حرم شهید دکتر اسماعیل گنجی و شهید محمدحسن قاسمی و آزاده مظلوم احمد محمدی را و در حوادث اخیر شهید سرفراز دکتر علی حیدری را در لبنان تقدیم کردند. بدون شک واداعا جاری نتیجه عدم توجه جدی به حضورها و درخواست‌های قبلی بوده است؛ اینجانب به عنوان رئیس کل سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران در نهایت خلوص، لدسوزی و اشراف، ناظر به مصلحت بهداشت و درمان مردم به اطلاع می‌رسانم چنانچه موارد پیش‌گفته و نیز درخواست‌های دهگانه زیر مورد توجه و اقدام اجرایی جدی و عاجل قرار نگیرد است. نوع نگاهش را به جهان و کشورش نشان می‌دهد. او یکی از رهبران موفق چین و از کسانی است که چین را به این مرحله از پیشرفت رسانده است. به‌تازگی کتابی درباره کیسینجر، وزیر خارجه اسبق آمریکا، چاپ شده و نقشی را که در دوره نیکسون و زمانی که مشاور امنیت ملی آمریکا بوده و در حل‌وفصل مسائل مختلف جهانی داشته، بیان کرده است. ازجمله حل اختلافات بین مصر و اسرائیل. یا برقراری ارتباط آمریکا با چین که قبلاً آمریکا با چین هیچ ارتباطی نداشت. همچنین رفت‌وآمدهای مخفیانه به اتحاد جماهیر شوروی که آن زمان با آمریکا در دو قطب مخالف بودند. درعین‌حال با همه رقابت‌ها و خصومت‌هایی که داشتند، درباره خیلی از مسائل مشترک‌شان با هم کار کردند، مثل «پیمان مسالمت» درباره محدودکردن سلاح‌های موشکی. او همچنین در آفریقای جنوبی و رودزیا که بعداً به «زیمبابوه» تغییر نام داد، برای رفع تبعیض نژادی تلاش کرده است که در نهایت باعث روی‌کارآمدن سیاهان شد. کتاب‌های دیگری هم در زمینه‌های مختلف مطالعه می‌کنم.

✚ کدام سیاست‌مدار مورد علاقه شماست که می‌تواند الگوی‌تان باشد؟

مطالعه می‌کنم. بیشتر کتاب‌های سیاسی و تاریخی می‌خوانم. کتاب‌هایی که شخصیت‌های برجسته جهانی نوشته‌اند، مثل خاطرات جان کری یا اواما. یا مجموعه سخنرانی‌های شی جین‌پینگ، رهبر چین که چاپ شده و حرف‌های خوبی در زمینه حکمرانی مطلوب دارد که بسیار حرف‌های سنجیده و درستی است. نوع نگاهش را به جهان و کشورش نشان می‌دهد. او یکی از رهبران موفق چین و از کسانی است که چین را به این مرحله از پیشرفت رسانده است. به‌تازگی کتابی درباره کیسینجر، وزیر خارجه اسبق آمریکا، چاپ شده و نقشی را که در دوره نیکسون و زمانی که مشاور امنیت ملی آمریکا بوده و در حل‌وفصل مسائل مختلف جهانی داشته، بیان کرده است. ازجمله حل اختلافات بین مصر و اسرائیل. یا برقراری ارتباط آمریکا با چین که قبلاً آمریکا با چین هیچ ارتباطی نداشت. همچنین رفت‌وآمدهای مخفیانه به اتحاد جماهیر شوروی که آن زمان با آمریکا در دو قطب مخالف بودند. درعین‌حال با همه رقابت‌ها و خصومت‌هایی که داشتند، درباره خیلی از مسائل مشترک‌شان با هم کار کردند، مثل «پیمان مسالمت» درباره محدودکردن سلاح‌های موشکی. او همچنین در آفریقای جنوبی و رودزیا که بعداً به «زیمبابوه» تغییر نام داد، برای رفع تبعیض نژادی تلاش کرده است که در نهایت باعث روی‌کارآمدن سیاهان شد. کتاب‌های دیگری هم در زمینه‌های مختلف مطالعه می‌کنم.

✚ کدام سیاست‌مدار مورد علاقه شماست که می‌تواند الگوی‌تان باشد؟

در ایران مرحوم آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی و در بین رؤسای دیگر کشورها آقای اواما را یک شخصیت علمی-فرهنگی می‌دانم که قبلاً استاد دانشگاه بوده. فردی از یک خانواده مسلمان آفریقایی که به آمریکا مهاجرت کرده و به خاطر برجستگی‌های فکری‌اش تا حد رئیس‌جمهور آمریکا پیش رفته است. نوع عملکردش حتی در رابطه با ایران، در شرایطی که هیچ‌یک از رؤسای جمهور آمریکا جمهوری اسلامی را به رسمیت نمی‌شناختند، او اولین بار به رهبری نامه نوشت و خیلی با احترام از ایشان به‌عنوان رهبر جمهوری اسلامی ایران یاد کرد و به دنبال حل‌وفصل مشکلاتی بود که بین آمریکا و ایران وجود داشت، ازجمله برنامه هسته‌ای ایران و اگر همکاری آمریکا نبود، امکان رفع تحریم‌ها و برداشتن چند قطع‌نامه شورای امنیت سازمان ملل متحد وجود نداشت و برجام به سرانجام نمی‌رسید. در مالزی هم آقای «ماهاتیر محمد» شخصیت بسیار برجسته‌ای است که در طول سه دهه تحولی بزرگ در مالزی ایجاد کرد.

مشق روزانه

نگاه

جامعه پزشکی داغدار و نگران امنیت شغلی است

رئیس کل سازمان نظام پزشکی در نامه‌ای خطاب به رؤسای قوای سه‌گانه با ابراز تأسف از حادثه تلخ قتل پزشک متخصص قلب در یاسوج، این‌شرایط را نتیجه بی‌توجهی به هشدارها و درخواست‌های قبلی خواند و گفت: اکنون جامعه پزشکی کشور در غمی عمیق داغدار همساکر خود و نیز نگران از امنیت شغلی و بی‌توجهی به حداقل حقوق معیشتی خود می‌باشد تا بتواند برای خدمت هرچه بهتر به مردم کشورش در میدان باشد.

بنابر اعلام روابط عمومی سازمان نظام پزشکی در متن نامه دکتر محمد رئیس‌زاده خطاب به دکتر پزشکیان، دکتر قالیباف و حجت‌الاسلام‌والمسلمین از‌های آمده است: «پس از سال‌ها غفلت و کم‌توجهی مفرط غیرقانونی به جامعه پزشکی در قالب همه‌های فراوان و غیرمنصفانه رسانه‌ای بخصوص در رسانه‌های ملی و تریبون‌های رسمی، خسونت‌های فیزیکی متعدد علیه کادر درمان در حین خدمت بدون یگیری قاطع، عدم رعایت حق و حقوق و تعرفه‌های قانونی آنان، تأخیر فراوان در پرداخت مطالبات بدون عذر دیرکرد توسط شرکت‌های بیمه‌گر، عدم تأمین نیروی انسانی لازم حداقلی برای مراکز بهداشتی-درمانی، عدم توجه به وضعیت دشوار کاری و معیشتی دستیاران و پزشکان جوان فارغ‌التحصیل شده، بی‌توجهی مفرط به مداخلات غیرمجاز در امر پزشکی و نهایتاً نادیده‌گرفتن نظرات دستگاه‌ها و صاحب‌نظران‌دی‌ربط در حوزه پزشکی توسط نهادهای تصمیم‌گیر، کار را بدنامجا رسانید که فردی مجرم با فضاسازی نادرست رسانه‌ای و خطای محاسباتی ناشی از آن، با اسلحه و جاقوک یک متخصص قلب و عروق ۵۱ساله و خدوم که بیش از ۱۴ سال در ریاسوج به مردم معرفت آن دیار خدمت کرده بود را بدون هیچ گناهی، به فجع‌ترین شکل ممکن به قتل رسانده است و پس از آن آلات قتاله را در فضای مجازی منتشر و رجز خوانده است. اکنون جامعه پزشکی کشور در غمی عمیق داغدار این همساکر خود و نیز نگران از امنیت شغلی و بی‌توجهی به حداقل حقوق معیشتی خود می‌باشد تا بتواند برای خدمت هرچه بهتر به مردم عزیزکشورش در میدان باشد و این در حالی است که کادر بهداشت و درمان کشور در همه شرایط در خدمت‌گزارای جاتانه حاضر بودند. در دفاع مقدس همسایه آفریندند، در دفاع از حرم شهید دکتر اسماعیل گنجی و شهید محمدحسن قاسمی و آزاده مظلوم احمد محمدی را و در حوادث اخیر شهید سرفراز دکتر علی حیدری را در لبنان تقدیم کردند. بدون شک واداعا جاری نتیجه عدم توجه جدی به حضورها و درخواست‌های قبلی بوده است؛ اینجانب به عنوان رئیس کل سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران در نهایت خلوص، لدسوزی و اشراف، ناظر به مصلحت بهداشت و درمان مردم به اطلاع می‌رسانم چنانچه موارد پیش‌گفته و نیز درخواست‌های دهگانه زیر مورد توجه و اقدام اجرایی جدی و عاجل قرار نگیرد است. نوع نگاهش را به جهان و کشورش نشان می‌دهد. او یکی از رهبران موفق چین و از کسانی است که چین را به این مرحله از پیشرفت رسانده است. به‌تازگی کتابی درباره کیسینجر، وزیر خارجه اسبق آمریکا، چاپ شده و نقشی را که در دوره نیکسون و زمانی که مشاور امنیت ملی آمریکا بوده و در حل‌وفصل مسائل مختلف جهانی داشته، بیان کرده است. ازجمله حل اختلافات بین مصر و اسرائیل. یا برقراری ارتباط آمریکا با چین که قبلاً آمریکا با چین هیچ ارتباطی نداشت. همچنین رفت‌وآمدهای مخفیانه به اتحاد جماهیر شوروی که آن زمان با آمریکا در دو قطب مخالف بودند. درعین‌حال با همه رقابت‌ها و خصومت‌هایی که داشتند، درباره خیلی از مسائل مشترک‌شان با هم کار کردند، مثل «پیمان مسالمت» درباره محدودکردن سلاح‌های موشکی. او همچنین در آفریقای جنوبی و رودزیا که بعداً به «زیمبابوه» تغییر نام داد، برای رفع تبعیض نژادی تلاش کرده است که در نهایت باعث روی‌کارآمدن سیاهان شد. کتاب‌های دیگری هم در زمینه‌های مختلف مطالعه می‌کنم.

✚ کدام سیاست‌مدار مورد علاقه شماست که می‌تواند الگوی‌تان باشد؟
در ایران مرحوم آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی و در بین رؤسای دیگر کشورها آقای اواما را یک شخصیت علمی-فرهنگی می‌دانم که قبلاً استاد دانشگاه بوده. فردی از یک خانواده مسلمان آفریقایی که به آمریکا مهاجرت کرده و به خاطر برجستگی‌های فکری‌اش تا حد رئیس‌جمهور آمریکا پیش رفته است. نوع عملکردش حتی در رابطه با ایران، در شرایطی که هیچ‌یک از رؤسای جمهور آمریکا جمهوری اسلامی را به رسمیت نمی‌شناختند، او اولین بار به رهبری نامه نوشت و خیلی با احترام از ایشان به‌عنوان رهبر جمهوری اسلامی ایران یاد کرد و به دنبال حل‌وفصل مشکلاتی بود که بین آمریکا و ایران وجود داشت، ازجمله برنامه هسته‌ای ایران و اگر همکاری آمریکا نبود، امکان رفع تحریم‌ها و برداشتن چند قطع‌نامه شورای امنیت سازمان ملل متحد وجود نداشت و برجام به سرانجام نمی‌رسید. در مالزی هم آقای «ماهاتیر محمد» شخصیت بسیار برجسته‌ای است که در طول سه دهه تحولی بزرگ در مالزی ایجاد کرد.